

Експертний висновок
до законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України у зв'язку з завершенням антитерористичної операції та
проведенням операції Об'єднаних сил»
згідно з статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з завершенням антитерористичної операції та проведенням операції Об'єднаних сил» (реєстр. № 2783 від 17.01.2020), внесений народними депутатами України Тарасовим О. С. та ін.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» та Закону України «Про виконавче провадження».

Вказаним законопроектом вводиться поняттям - «суб'єкти господарювання, діяльність яких зупинено тимчасовою окупацією» та критерії яким мають відповідати ці суб'єкти.

При цьому законопроектом, зокрема, пропонується на період з 14 квітня 2014 року і до втрати чинності цим Законом заборонити нарахування та стягнення процентів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики, що укладені громадянами України, які зареєстровані та постійно проживають або переселилися у період з 14 квітня 2014 року з населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, та суб'єктами господарювання, діяльність яких зупинено тимчасовою окупацією.

Також законопроектом встановлюється вимога до банків та інших фінансових установ, а також кредиторів щодо скасування зазначеним особам процентів нарахованих на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами, договорами позики та договорами поруки у період проведення антитерористичної операції та/або проведення операції Об'єднаних сил (ООС).

Разом з цим, законопроектом встановлюється мораторій на звернення стягнення на нерухоме майно, розташоване на території проведення антитерористичної операції та/або проведення операції ООС, що належить громадянам України, фізичним особам - підприємцям та юридичним особам - суб'єктам малого і середнього підприємництва та перебуває в іпотечі.

При цьому слід зазначити, що в цілому підтримуючи ідею законодавчого врегулювання зазначених питань, вважаємо, що для недопущення зловживань в отриманні преференцій за кредитами недобросовісними позичальниками, або тими, що мають можливість обслуговувати свої кредити, але умисно цього не здійснюють, вирішення проблеми має містити диференційований підхід з метою підтримки найменше захищених верств населення, що на даний час не мають можливості виконувати свої зобов'язання.

Разом з цим, відповідно до статті 509 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), якою визначено поняття зобов'язання та підстави його виникнення, зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Водночас, зобов'язання виникають з підстав, установлених статтею 11 Кодексу, частиною другою якої передбачено, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є договори та інші правочини.

Відповідно до статті 526 Кодексу зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог – відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Разом з цим слід зазначити, що постановою правління Національного банку України від 06 серпня 2009 р. № 461 схвалено Рекомендації щодо роботи банків з позичальниками - фізичними особами, які мають заборгованість за споживчими кредитами та потрапили в скрутне фінансове становище (далі - Рекомендації).

Відповідно до пункту 3.1. Рекомендацій з метою недопущення посилення соціальної напруги серед населення банкам рекомендується коректно та з розумінням ставитися до позичальника, який потрапив у скрутне фінансове становище, та разом з ним, урахувавши всі обставини, зокрема стан обслуговування позичальником заборгованості за споживчим кредитом (далі – заборгованість) до настання подій, які спричинили погіршення його фінансового становища, причин настання таких подій, поточний фінансовий стан позичальника, перспективи відновлення платоспроможності та інше, визначитися зі шляхом погашення заборгованості.

Водночас, з огляду на те, що згідно з статтею 55 Закону України «Про Національний банк України» головною метою банківського регулювання і нагляду Національного банку України є безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів, вважаємо, що законопроект потребує погодження з Національним банком України.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту не має прямого впливу на доходну чи видаткову частину Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових видатків з державного бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту не впливає на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді та не потребує внесення до нього змін.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект узгоджується із законами, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект не може бути підтриманий у запропонованій редакції.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ГЕЛЕТІЙ

